

Yritysverintäprosessi

Opas vapaaehtoiseen yritysperintään

Tiivistelmä

Tekijä(t) Antti Jormakka	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK	Valmistumisaika 2024
	Sivumäärä 20	
Työn nimi Yrityisperintäprosessi Opas vapaaehtoiseen yritysverintään		
Tutkinto ja koulutusala Tradenomi (AMK), laskentatoimi.		
Toimeksiantajaorganisaatio (jos opinnäytetyöllä on toimeksiantaja) Tilitoimisto X		
Tiivistelmä <p>Opinnäytteen aiheena on yritysverintä, opas vapaaehtoiseen perintään. Opas tehtiin toimeksiantajana tilitoimistolle. Oppaan tarkoitus on auttaa uudehkoa tilitoimistoa hoitamaan omien saatavien perintää nyt ja tulevaisuudessa. Opinnäytetyössä käydään laajasti läpi vapaaehtoisen perinnän keinoja sekä maksusopimuksia ja laillisia asioita, joita tulee ottaa huomioon saatavien perimisessä.</p> <p>Opinnäytteen tutkimusmenetelmänä oli kvalitatiivinen tutkimus, jossa hyödynnettiin tietoa eri lähteistä. Opinnäytetyö on muodoltaan toiminnallinen ja lopputuloksena on opas, joka meni tilitoimiston käyttöön.</p>		
Asiasanat velka, yritysmuodot, perintä		

Abstract

Author(s) Antti Jormakka	Type of Publication Thesis, UAS	Published 2024
	Number of Pages 20	
Title of Publication Company succession process Guide to business succession		
Degree, Field of Study Bachelor of business administration, Accounting		
Organisation of the client (if the thesis work is commissioned by another party) Accounting company X		
Abstract <p>This thesis discusses pre-legal debt collection efforts. The objective of this thesis is to aid a recently established accounting firm to manage past due receivables both in current as well as future context. This thesis dives into the different ways and strategies to exercise pre-legal debt collection, different types of payment plans as well as related legal aspects that needs to be considered upon any collection efforts.</p> <p>A qualitative research method was selected for this thesis and several peer reviewed sources were utilized. This thesis was used as a foundation for a collection manual that was conducted as a by product of this thesis.</p>		
Keywords debt, debt collection, business forms		

Sisällys

1	Johdanto.....	1
2	Yrityspennän keskeiset osa-alueet.....	3
2.1	Saatavan synty.....	3
2.2	Asiakassuhteen ylläpito.....	3
2.3	Lainsäädännön noudattaminen	3
2.4	Yritysmuodot ja velkavastuut.....	4
2.5	Perinnän harjoittaminen.....	4
3	Yrityspennän vaiheet	5
3.1	Prosessin kuvaus	5
3.2	Maksumuistutus	6
3.3	Maksuvaatimus	6
3.4	Trattaperintä.....	7
3.4.1	Tratan käyttö	8
3.4.2	Trattakulut	8
3.5	Konkurssiuhkaus	9
3.6	Oikeudellinen perintä.....	9
4	Perintäneuvotteluissa huomioitavia asioita.....	11
4.1	Perintäneuvottelun tarkoitus	11
4.2	Maksusopimus	11
4.3	Maksuajanpidennys ja akordi	12
4.4	Reklamaatio	12
4.5	Kiistäminen ja riittäminen.....	13
5	Perinnästä aiheutuvat kulut ja maksujen kohdistus	14
5.1	Viivästyskorko	14
5.2	Perintäkulut	14
5.3	Suorituksen kohdistus	15
6	Saatavan vanhentuminen ja vanhentumisen katkaiseminen	16
6.1	Velan vanhentuminen.....	16
6.2	Velan vanhenemisen katkaiseminen	16
6.2.1	Oikeuden päätös velan vanhenemisesta	17
7	Yhteenveto	18
	Lähteet	19

1 Johdanto

Viimevuosina tapahtuneet globaalit tapahtumat, kuten koronanpandemian aikaiset rajoitukset sekä Ukrainan sodan ja pakotteiden aiheuttama energiakriisi on aiheuttanut monille yrityksille uusia haasteita. Globaalien kriisien summa on aiheuttanut inflaatiota, mikä on tuonut yritysten talouksille haasteita. Inflaatio sekä vaikea markkinatilanne on heijastunut maksuvaikeuksina, kun yritykset pyrkivät sopeutumaan muuttuvaan talousympäristöön.

Vuonna 2023 konkurssreja oli Suomessa eniten viimeiseen 25 vuoteen (Tilastokeskus). Intrumin maksuviivetutkimuksen mukaan 2024 ensimmäiseltä kvartaalilla yritysten maksuviiveet on laskenut 0,31 % edellisvuodesta (Intrum maksuviivetutkimus). Suomen Pankin mukaan talous ei ole vielä toipunut taantumasta ja bruttokansantuotteen odotetaan laskevan 0,5 % tänä vuonna ja toipumista on odotettavissa 2025 vuonna (Suomen Pankki).

Perintätoimien tärkeys korostuu tämänhetkisinä haastavina aikoina, jolloin yritykset pyrkivät maksimoimaan omien saatavien kotiuttamista. Luottotappioiden minimoinnilla voidaan parantaa omaa taloudellista asemaa ja varmistaa yritystoiminnan jatkuvuus tulevaisuudessa.

Luoton antamiseen liittyy aina takaisinmaksuriski, ja huonoimmissa tilanteissa asiakkaan maksuongelmat voi tuoda maksuongelmia myös luottoa antavalle yritykselle. Luotonantamisessa maksukyvyn kartoittaminen on tärkeää, koska monesti perinnällä yritetään minimoida luottotappioita.

Perintäprosessi on Suomessa suunniteltu niin, että jokainen toimenpide on tehokkaampi kuin edellinen, mikä tekee perinnästä entistä tehokkaampaa. Ankarampien keinojen seuraamukset herättävät velallisissa huolta, mikä puolestaan lisää heidän halukkuuttaan maksaa velkansa.

Perintäprosessi jakautuu Suomessa vapaaehtoiseen sekä oikeudelliseen perintään. Vapaaehtoinen perintä sisältää perintäkeinot velan syntymisestä oikeudelliseen perintään asti. Oikeudellinen perintä sisältää tuomioistuimessa käsiteltävät asiat sekä ulosoton.

Yritykset eroavat paljolti kuluttajista, joten myös perinnässä on keinoja, joita voi soveltaa vain yritysten perinnässä. Nykyään moni ulkoistaa perinnän perintätoimistoille tai lakitoimistoille, jolloin yritys pystyy keskittymään moniin muihin osa-alueisiin. Perintää kuitenkin voi tehdä myös itse ja tämän opinnäytetyön tarkoituksena on auttaa siinä.

Opinnäytetyö on tehty toimeksiantona pienelle tilitoimistolle. Opinnäytetyön tavoite on auttaa tilitoimistoa toteuttamaan perintää itse. Yrityksen perinnän kehittämisen lisäksi opinnäytetyön avulla pyritään ymmärtämään paremmin saatavien perintää ja millä kaikilla tavoilla lain puitteissa voi hoitaa saatavien perintää.

Tämä opinnäyte rajataan koskemaan vain yritysverintää ja kuluttajaperintää tässä ei käydä läpi. Perinnässä keskitytään vapaaehtoiseen perintään, mutta myös sivutaan oikeudellista perintää. Perintäkeinoja käydään läpi lain ja käytännön toteutuksen mukaan. Näiden lisäksi on tarkoitus myös käydä läpi maksusopimuksia sekä velan vanhentumista.

Toimeksiantajana toimii tilitoimisto, jonka toiminta on alkanut muutama vuosi sitten. Toimeksiantajan toiveesta tässä opinnäytetyössä ei mainita yrityksen nimeä vaan sen sijasta käytetään nimeä tilitoimisto x. Tilitoimisto x:n tarve perintäoppaalle on tullut, kun asiakkaissa on ilmennyt merkkejä perintätoimien tarpeellisuudesta. Tämän opinnäytetyön tarkoitus onkin auttaa tilitoimistoa toteuttamaan perintää nyt ja tulevaisuudessa. Tilitoimisto ei ole ammattimainen perijä, joten se ei saa toteuttaa perintää toisten lukuun. Tämän vuoksi opinnäytetyö keskittyy tilitoimiston oman perinnän toteuttamiseen sekä vapaaehtoisen perintäprosessin ymmärrykseen.

Opinnäytetyössä käydään läpi yritysverinnän osat laajasti, joten tutkimusmenetelmänä on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Opinnäytetyö toteutetaan toiminnallisena opinnäytetyönä. *Toiminnallisessa opinnäytetyössä kehittämisen tavoitteena on ammattimainen tuotos, joka palvelee kohderyhmää (esim. asiakkaita, työntekijöitä) tai toimintaympäristön (esim. organisaatio, yritys, palvelu, tiimi) arjen käytäntöjä* (Kostamo ym. 2022).

Opinnäytetyöhön käytetty aineisto on pääosin kerätty perintää käsittelevistä laeista, oikeudenpäätöksistä sekä perintää koskevasta kirjallisuudesta. Aineiston rajausta varten on käyty toimeksiantajan kanssa haastattelu, jossa on kyselty tarvittavien asioiden läpikäyminen. Opinnäytetyön teoria koostuu pitkälti lakianalyysistä. Aineiston analysointi tehdään opinnäytetyön valittujen lakien, kirjallisuuden, oikeuden päätöksien sekä aluehallintoviraston ratkaisuksista. Aineistoiden asiat esitellään, jonka jälkeen niitä tulkitaan ja tuodaan ilmi asioita, joita on hyvä ottaa huomioon perinnässä. Opinnäytetyön loppuun tulee tilitoimistolle menevä opas, jossa teoriaosuus pyritään tiivistämään tilitoimiston jokapäiväistä käyttöä varten.

2 Yritysverinnän keskeiset osa-alueet

2.1 Saatavan synty

Saatava syntyy, kun toinen osapuoli eli tässä tapauksessa velallinen jättää maksuvelvollisuutensa täyttämättä sopimuksen mukaisesti. Perinnän tarve tulee siinä vaiheessa, kun velallinen ei maksa velkojalle saatavaa eräpäivään mennessä. Maksun jäämiselle on yleisesti syynä maksuvaikeudet, lasku ei ole saapunut tai virhe maksussa. Saatavan perintä onkin tärkeää aloittaa mahdollisimman nopeasti, jotta saadaan luottotappioriskejä pienemmiksi

2.2 Asiakassuhteen ylläpito

Vaikka tehokas perintä on tärkeä osa myyntiprosessia, on myös hyvä huomioida asiakassuhteiden ylläpitäminen perintää toteuttaessa. Perintä on monesti arka aihe ja monella voi olla huonoja ennakkoluuloja perintää koskien. Asiakassuhteiden ylläpitoa auttaa avoimuus ja selkeys saatavan synnystä, erääntymisestä ja mahdollisista jatkotoimenpiteistä.

Myös laki ohjaa asiakkaiden kanssa käytävää vuorovaikutusta hyvän perintävavan muodossa. Hyvä perintä ohjaa kaikkea perinnässä ja siitä ei saa poiketa. Hyvä perintätapa on muotoiltu perintälain (513/1999) 4§ näin: *Perinnässä ei saa käyttää hyvän perintätavan vastaista tai muutoin velallisen kannalta sopimatonta menettelyä. Perinnässä on suhtauduttava vastuullisesti maksujärjestelyihin.* Tällaisia sopimattomia menettelyjä on esimerkiksi maksuhäiriömerkinnällä uhkailu tai usean kulullisen kirjeen lähetys ilman hyvää syytä (Perintäalan yritysperinnän käytännönsäännöt, 5).

2.3 Lainsäädännön noudattaminen

Lainsäädännön noudattaminen on keskeinen periaate perinnässä, joka ohjaa toimintaa ja varmistaa oikeudenmukaisuuden kaikissa vaiheissa. Perintäprosessissa on tärkeää, että kaikki toimenpiteet toteutetaan lain määräämillä tavoilla ja menetelmillä. Tämä sisältää velallisten oikeuksien kunnioittamisen, kuten esimerkiksi asianmukaisen tiedottamisen ja kohtuullisten maksuaikataulujen tarjoamisen. Lisäksi lain noudattaminen perinnässä varmistaa, että käytetyt keinot eivät ole kohtuuttoman ankaria tai ahdistavia. Tämä lähestymistapa ei ainoastaan vahvista luottamusta perintäprosessiin, vaan myös ehkäisee mahdollisia oikeudellisia riskejä ja varmistaa asianmukaisen ja tehokkaan perinnän

Suomessa perintää säätelee laki saatavien perinnästä eli perintälaki. Perintälakia sovelletaan vain vapaaehtoiseen perintään. Kyseinen laki ei ole yleislaki, joten sitä ei sovelleta, jos muussa laissa säädetään toisin. (Perintälaki 513/1999, 1§). Perintälakia on päivitetty 1.5.2022, jolloin säädettiin yritysperintään kulukatot sekä yritysperinnän aikataulusta.

2.4 Yritysmuodot ja velkavastuut

Yritysmuodoilla on vaikutusta perintään, sillä niissä on eriäviä velkavastuita. Yritysmuodon mukaan velkoja voi tahdittaa perintää eri tavalla. Osakeyhtiöissä, joissa vastuu rajoittuu vaan omaan panokseen, on syytä olla tahdikkaampi perinnän kanssa. Konkurssissa suorituksia saa vain varojen mukaan, joten velkoja voi joutua kirjaamaan isoja luottotappioita. Henkilöyhtiöissä vastuunalaiset yhtiömiehet ovat vastuussa veloista, joten konkurssin jälkeen velkaa voidaan periä heiltä ja perinnässä voidaan antaa enemmän joustoa. Taulukossa 1 on avattu vastuita.

Yritysmuoto	Toiminimi	Osakeyhtiö	Avoin yhtiö	Kommandiittiyhtiö	Osuuskunta
Taloudellinen vastuu	Yrittäjä vastaa veloista ja sitoumuksista henkilökohtaisella omaisuudella.	Yrittäjän vastuu rajoittuu sijoitettuun pääomaan.	Vastuunalaiset yhtiömiehet vastaavat veloista ja sitoumuksista henkilökohtaisella omaisuudella.	Vastuunalaiset yhtiömiehet vastaavat yrityksestä henkilökohtaisella omaisuudellaan. Äänettömän yhtiömiehen vastuu rajoittuu sijoitettuun pääomaan.	Osuuskunnan jäsenten vastuu rajoittuu maksettuihin osuusmaksuihin, ellei säännöissä ole määrätty toisin.

Taulukko 1 Yrittäjän taloudellinen vastuu konkurssissa (Kontio-perintä)

2.5 Perinnän harjoittaminen

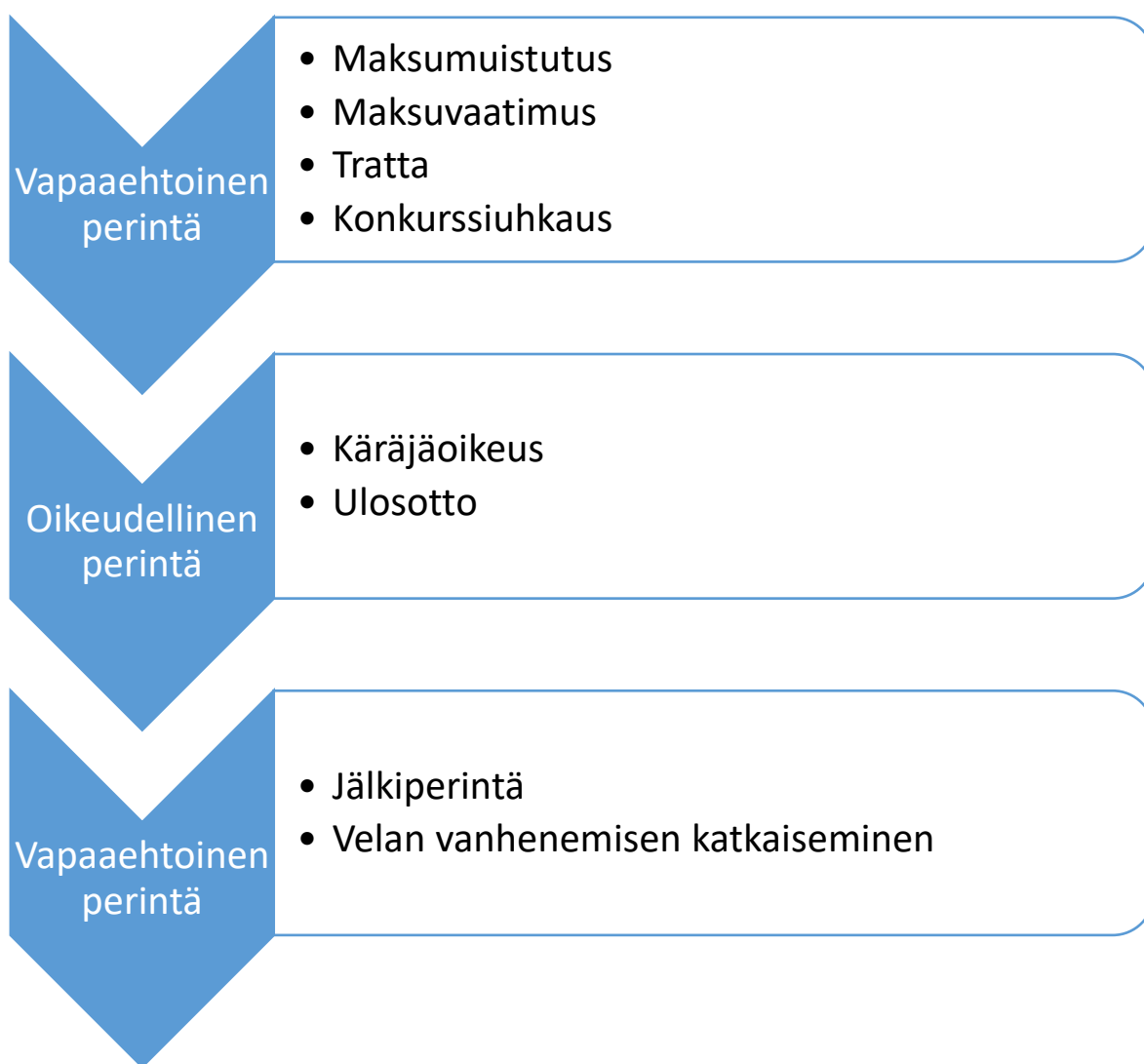
Perinnän harjoittaminen on luvanvaraista toimintaa ja sitä säätelee laki perintätoiminnan luvanvaraisuudesta. *Perintätoimintaa saa harjoittaa vain se, jolle on myönnetty tässä laissa tarkoitettu toimilupa. Perintätoiminnalla tarkoitetaan tässä laissa saatavien perintää toisen lukuun sekä omien saatavien perintää tapauksissa, joissa on ilmeistä, että saatavat on otettu vastaan yksinomaan perintätarkoituksessa* (Laki perintätoiminnan luvanvaraisuudesta 517/1999, 1.1§).

Satunnaisessa perinnässä ei tarvita toimilupaa, jos perintää ei markkinoida (Laki perintätoiminnan luvanvaraisuudesta 517/1999, 1.2§). Omien saatavien perintään ei myöskään tarvita erillistä lupaa vaan niitä voidaan periä ilman rekisteröintiä. Tilitoimisto, joka hoitaa reskontraa saa lähettää asiakkaansa puolesta maksuvaatimuksen, kunhan se on asiakkaan nimissä ja maksu menee asiakkaalle. Omissa nimissä maksuvaatimuksen lähetys vaatii luvan. (Lehtonen ym. 2021.)

3 Yrityserinnän vaiheet

3.1 Prosessin kuvaus

Perintää on kaikki eräpäivän jälkeen tehdyt toimenpiteet, joilla velkoja pyrkii saada velallisen maksamaan erääntyneen saatavan (Willman 2019, 14). Yrityserinnän vapaaehtoisessa perinnässä näitä keinoja on maksumuistutus, maksuvaatimus, trattaperintä, konkurssiuhkaus ja jälkiperintä. Oikeudellisessa perinnässä keinot ovat haastehakemus tuomioistuimessa, tuomio ja ulosotto. Kuviossa 1 avattu enemmän, missä järjestyksessä nämä keinot menevät yleisesti. Kuviosta on jätetty pois konkurssi, perintäneuvottelut ja maksusopimukset, koska niille ei ole tiettyä kohtaa prosessissa.

Kuvio 1 perintäprosessi

3.2 Maksumuistutus

Perintätoimenpiteet aloitetaan maksumuistutuksella. Perintälaki ei määrittele, milloin ensimmäisen maksumuistutuksen saa lähettää eli käytännössä sen voi lähettää heti eräpäivän jälkeen. Uuden maksumuistutuksen tai maksuvaatimuksen lähettäminen velalliselle on mahdollista 10 päivää sen jälkeen, kun edellinen on toimitettu (Perintälaki 513/1999, 10 f§). Maksumuistutusta saa käyttää kaikki, vaikkei olisi perintälupaa. Maksumuistutukselle on asetettu enimmäiskulun määrä, joka on 12 euroa (Perintälaki 513/1999, 10e.1§).

Perintää ei-ammattimaisesti harjoittavan on käytännössä lähetettävä asiakkaalle vain maksumuistutuksia vapaaehtoisessa perinnässä. Vapaaehtoinen perintä ei-ammattimaiselta perijältä menee käytännössä maksumuistutuksista oikeudelliseen perintään tai maksumuistutuksista jälkiperintään. Jälkiperinnällä tarkoitetaan, että saatavat merkitään luottotappioksi ja niiden perintää pyritään jatkamaan pidemmällä aikavälillä, kunnes saatavaan saadaan suoritus, saatava siirretään oikeudelliseen perintään tai saatavan perintä lopetetaan. Alla oleva kuvio 2 kuvaa ei ammattimaisen perijän perintäprosessia

Kuvio 2 perintäprosessi ei-ammattimaista perintää harjoittavalle

3.3 Maksuvaatimus

Maksuvaatimus on tärkeä osa perintäprosessia, ja sen käyttöön liittyy tiettyjä sääntöjä ja rajoituksia. Maksuvaatimusta tulisi käyttää vasta maksumuistutuksen jälkeen, ja sen lähettämiseen on oikeutettu ainoastaan ammattimaisesti perintää harjoittava taho. Maksuvaatimuksessa tulee olla selkeästi ilmoitettuna velkojan nimi ja osoite sekä eriteltynä saatavan pääoma, korko, viivästyskorko ja perintäkulut.

Perintälain (513/1999) uudistuksessa on asetettu rajoituksia perintäkuluille yrityksille. Tämän tarkoituksena on varmistaa, että kulut pysyvät kohtuullisina ja oikeudenmukaisina.

Esimerkiksi maksumuistutuksesta voidaan periä enintään 12 euron kulu, kun taas maksuvaatimuksesta kuluja voidaan periä pääoman mukaisesti (Perintälaki 513/1999, 10 e§).

Perintälaissa (513/1999) mainitut maksuvaatimuskulut ovat seuraavat: Alle 500 euron pääomasta saa periä enintään 50 euroa kuluja, 500–2500 euron pääomasta 70 euroa, 2500–10 000 euron pääomasta 90 euroa ja yli 10 000 euron pääomasta 110 euroa. Toisen maksuvaatimuksen lähettämisestä samasta velasta voidaan periä enintään puolet ensimmäisen maksuvaatimuksen kuluista Taulukossa 1 on esitetty edellä mainitut enimmäiskulut.

Pääoma	1. maksuvaatimus	2. maksuvaatimus
Enintään 500 euroa	50	25
yli 500 euroa ja enintään 2500 euroa	70	35
Yli 2500 euroa ja enintään 10 000 euroa	90	45
yli 10 000 euroa	110	55

Taulukko 1 Maksuvaatimuskulut

3.4 Trattaperintä

Tratta toiselta nimeltään julkisuusuhkainen maksuvaatimus on normaalia maksuvaatimusta tehokkaampi perintäkeino, sillä siitä aiheutuu velallisyriksen luottotietoihin merkintä, mikäli trattaa ei maksa ajallaan (Willman 2019, 174). Trattamerkinnän ilmoittamisesta käytetään nimitystä tratan protestoiminen. Trattaa ei saa käyttää kuluttajien perinnässä (Perintälaki 513/1999, 7.2§.) Eli tratta on täysin vain yritysperintään soveltuva perintäkeino. Tratta luetaan myös maksuvaatimukseksi, joten sitä saa käyttää vain ammattimaisesti perintää harjoittava toimija.

Tratta voidaan protestoida kahdella eri tavalla: hiljaisena protestina tai julkisena protestina. Hiljainen protesti tarkoittaa, että se näkyy ainoastaan luottotietoyhtiön tietokannassa ja julkinen protesti julkaistaan myös talousalan päivälehdissä (Lehtonen ym. 2021). *Usein yrityksen taloustilanteen heiketessä alkaa velkojen kilpajuoksu, ja velkomisessa noudatettava matala profiili edesauttaa tavoitteen saavuttamista. Toisen näkemyksen mukaan jo uhka julkisesta protestoinnista toimii painostuskeinona, koska yrityksen maksuvaikeudet tulevat*

laajaan tietoon ja voivat aiheuttaa ns. dominoefektin velkojien alkaessa vaatia saataviaan tehostetusti. (Wilmann 2019, 166.)

3.4.1 Tratan käyttö

Perintälain 7. luvussa käydään läpi tratan käyttöä. Trattaa saa käyttää vain erääntyneeseen ja riidattomaan saatavaan. Saatavan riidattomuudessa tulee olla tarkkana, koska pahimmassa tapauksessa riitaisen tratan protestoinnista voi joutua korvausvastuuseen. Riidattomuudessa tulee huomioida, onko asiakkaan riitautuksessa kyse riitautuksesta vai reklamaatiosta. Mikäli kyse on reklamaatiosta, tulee reklamaatio hoitaa ennen perinnän jatkamista. Riitautuksessa taas tulee perintätoimet lopettaa ja saatavan perintää voidaan jatkaa vain oikeudellisin keinoin. Riitautuksessa tulee huomioida myös, että riitautus on perusteltu. Esimerkiksi velallinen ei voi riitauttaa viivästyskorkoa, koska se on lakiin perustava ja jokaisella velkojalla on oikeus periä erääntyneestä saatavasta viivästyskorkoa.

Trattaa ei voi käyttää ensimmäisenä perintäkeinona, vaan ennen sitä velalliselle tulee lähettää maksumuistutus, jossa on annettu vähintään 10 päivää maksuaikaa ja maksuaika on erääntynyt. Trattaa ei saa protestoida ennen kuin tratan lähetyksestä on kulunut 14 päivää ja trattaa ei saa protestoida enää 60 päivän jälkeen, ellei velkoja ja velallinen ole asiasta toisin sopinut. (Perintälaki 513/1999, 7 §.)

Tratan protestointi edellyttää, että velkojalla on sopimus luottotietorekisteriä ylläpitävän yrityksen kanssa. Suomessa tällaisia yrityksiä ovat Suomen Asiakastieto Oy ja Dun & Bradstreet. Ilman sopimusta luottotietoyhtiön kanssa trattaa ei voi protestoida. Luottotietomerkintä poistuu kuukauden kuluessa maksusta, mutta sen edellytyksenä on ilmoitus luottotietorekisterin ylläpitäjälle. Velkojalla on velvollisuus ilmoittaa maksusta luottotietorekisterin ylläpitäjälle, mutta edellytyksenä on, että velallinen on pyytänyt ilmoituksen tekemistä.

3.4.2 Trattakulut

Trattaperintä vaatii yleensä enemmän velkojalta, sillä siinä on täytynyt tehdä sopimus luottotietorekisteriä ylläpitävien yritysten kanssa. Lisäksi on varmistettava, että saatava on riidaton ja että noudatetaan laissa määrättyjä ohjeita ilmoituksesta ja ilmoituksen poistamisesta. Tämä luonnollisesti näkyy siinä, että trattaperinnän kulukatot ovat suurempia kuin maksuvaatimuksessa. Tratasta peritään kuluja samalla tavalla kuin maksuvaatimuksesta eli pääoman mukaan. Taulukossa 2 on esitetty perintälain (513/1999) 10 e § mukaiset trattakulut.

Pääoman suuruus	Suurin sallittu trattakulu
500 euroa tai alle	110 euroa
yli 500 euroa alle 2500 euroa	125 euroa
Yli 2500 euroa, alle 10 000 euroa	140 euroa
Yli 10 000 euroa	155 euroa

2. Taulukko. trattakulut

3.5 Konkurssiuhkaus

Konkurssiuhkaus on viimeinen vapaaehtoisen perinnän keino, jolla pyritään saamaan asiakas maksamaan velkansa. Konkurssiuhkaus toimii nimensä mukaisesti eli asiakasta uhaetaan konkurssilla, ellei asiakas maksaa velkaa annetussa aikamääreessä. Konkurssiuhkausta käytetään, kun alioikeusmenettely on liian hidas ja ulosotto tehoton (Lehtonen ym. 2021).

Konkurssiuhkauksen lähetettyä asiakkaalle on oltava valmis myös etenemään konkurssin kanssa, koska muuten uhkaukset tulevat olemaan jatkossa tehottomia. Tehokkaan perintäkeinona on myös uhata viemällä velka asiana-ajotoimistoon konkurssiprosessin aloitusta varten. Konkurssiuhkauksen jälkeen seuraava toimenpide on virallinen konkurssihakemus, jossa annetaan velalliselle 7 päivää maksuaikaa (Lehtonen ym. 2021.) Virallisesta konkurssihakemuksesta saa periä enintään 100 € perintäkulun (Perintälaki 513/1999, 10 e §.)

3.6 Oikeudellinen perintä

Mikäli saatavaa ei saada perittyä vapaaehtoisen perinnän aikana, perintää voi jatkaa oikeudellisessa perinnässä. Oikeudellinen perintä alkaa jättämällä summaarinen haastehakemus käräjäoikeuteen. Summaarinen haastehakemus on kevyempi hakemus ja sopii tilanteisiin, jossa asia on riidaton (Järvensivu ym. 2022). Haastehakemuksen jättämisellä on huomiotava velallisen talouden kannalta. Mikäli velallisella on jo maksuhäiriömerkintöjä tai todettu varattomaksi ulosotossa, ei oikeudellisen perinnän aloittaminen ole järkevää, sillä siitä aiheutua enemmän kuluja velkojalle. Yritysten kohdalla vaihtoehtoja tällaisessa tilanteessa on trattaperintä tai konkurssi. (Lehtonen ym. 2021.)

Ulosotto on ulosottoviranomaisen tekemää perintää. Saatavan voi siirtää ulosoton perittäväksi, mikäli sille on saatu ulosottoperuste. Ulosottoperuste saadaan, kun velka on siirretty

käräjäoikeuteen ja sieltä saatu yksipuolinen tuomio. Ulosottoperusteen jälkeen ulosoton tehtävä on periä saatava mahdollisimman tehokkaasti. (Lehtonen ym. 2021.)

4 Perintäneuvotteluissa huomioitavia asioita

4.1 Perintäneuvottelun tarkoitus

Perintäneuvotteluiden tarkoitus on yleensä löytää ratkaisuja velallisen ja velkojan väliseen maksuongelmaan. Neuvotteluissa pyritään usein sopimaan velan maksuaikataulusta, maksuerien suuruudesta tai mahdollisista muista järjestelyistä, jotka auttavat velallista selviytymään veloistaan ja samalla tyydyttävät velkojan odotukset saatavien perinnästä. Tavoitteena on usein löytää molemmille positiivinen ratkaisu, joka hyödyttää sekä velallista että velkojaa. Perintäneuvottelut voivat olla osa virallista perintäprosessia tai ne voivat tapahtua vapaaehtoisesti velallisen ja velkojan välillä ennen virallisten perintätoimien aloittamista.

Perintäneuvotteluissa voi tulla myös vastaan tilanne, jossa asiakas tekee reklamoinnin, kiistää saatavan tai riitauttaa perinnän. Asiakas saattaa esimerkiksi väittää, ettei ole koskaan ottanut kyseistä velkaa tai että velkojan esittämät vaatimukset eivät ole oikein laskettuja. Asiakkaan ollessa erimieltä perinnän aiheellisuudesta, tulisi heti laittaa perintä jäihin ja selvittää, asiakkaan syy aiheettomuudelle. Syyn selvittely on tärkeä, sillä reklamaatiolle, kiistämiseksi ja riitauttamiseksi on eri toimintatavat perinnässä.

4.2 Maksusopimus

Maksusopimus on hyvä vaihtoehto, jos velallinen ei pysty maksamaan koko saatavaa kerralla. Yritysten kanssa sovittaessa on tärkeää huomioida, että niiden rahavirta on jatkuvaa. Siksi yritysten kanssa kannattaa sopia tiheämpiä maksusopimuksia. Tiukempi maksutahti sitoo yrityksiä paremmin maksamaan erääntyneet saatavat, kun taas löysempi sopimus saattaa jättää ne viimeisiksi velkojien joukossa. Tiukempaan maksutahtiin sitouttaa osasuorituksen pyyntö ennen maksusopimuksen sopimista. Osasuoritus voi olla esimerkiksi 10–20 % saatavan pääomasta.

Maksusopimuksille on omat enimmäiskulunsa perintälaissa. Kulujen enimmäismäärä riippuu siitä, kuinka monta erää maksusopimuksessa on. Esimerkiksi neljän erän maksusopimuksesta tai sitä lyhyemmistä saa periä enintään 30 euroa kuluja, vaikka saatavan pääoma oikeuttaisi suurempaan kuluerään. Taulukko 3 kuvaa perintälain (513/1999) 10 e § mukaisia kulurajoja.

Pääoman suuruus ja erien määrä	Suurin sallittu maksusopimuskulu
500 euroa tai alle. Max 4 erää	30 euroa
yli 500 euroa alle 2500 euroa. Yli neljä erää	45 Euroa
Yli 2500 euroa, alle 10 000 euroa. Yli neljä erää	60 Euroa
Yli 10 000 euroa. Yli neljä erää	75 Euroa

3. Taulukko kulurajat yritysten maksusopimuksista

4.3 Maksuajanpidennys ja akordi

Maksusopimuksen lisäksi velallisen kanssa voidaan sopia maksuajanpidennyksestä, jolloin velalliselle annetaan maksuaikaa koko velan maksuun. Perintälain mukaan maksuajanpidennyksestä saa ottaa kulun ainoastaan, jos maksuajanpidennys on vähintään 14 vuorokautta. Enimmäiskulu maksuajanpidennyksestä on 10 euroa.

Velkoja voi halutessaan antaa velan kokonaan anteeksi tai tehdä akordin eli velan osittaisen anteeksiannon. Akordia kannattaa harkita vain tilanteessa, jossa velka on menossa lopullisesti vanhaksi, yritys vaikuttaa konkurssikypsältä tai muu seikka, joka vaarantaisi koko saatavan maksun. Akordissa käytännössä pyritään saamaan asiakkaalta jotain ennen kuin velkavastuu päättyy. Akordi on hyvä tehdä asiakkaan kanssa kirjallisesti, jotta molemmilla osapuolilla on mustaa valkoisella sopimusehdoista. Akordi hyvä viimeinen keino saada vähennettyjä tappiota, mutta se ei ole suositeltavaa kuin vasta viimeisenä perintäkeinona.

4.4 Reklamaatio

Saatavien perimisessä tulee monesti esiin tilanteita, joissa velkoja ja velallinen ovat eri mieltä saatavan aiheellisuudesta. Usein kyseessä on reklamaatio, jossa asiakas tekee valituksen palvelusta tai virheellisestä toimituksesta. Reklamaatio yleensä tulisi hoitaa nopeasti ja yleinen reklamointi aika on 8 päivää (Lehtonen ym. 2021). Reklamaatioissa tulee huomioda, että aiheettomia kuluja asiakkaalta ei saa periä. Esimerkiksi asiakkaalle on toimitettu väärin lasku ja asiakas reklamoi perintäkirjeen. Asiakkaalta ei ole aiheellista periä perintäkuluja, jos asiakas ei ole saanut alkuperäistä laskua. Tällaisessa tilanteessa suositeltavaa pyytää vain pääoma maksuun, jos sen aiheellisuus ei ole kyseenalainen.

4.5 Kiistäminen ja riitauttaminen

Velallisella on oikeus kiistää maksuvelvollisuus ja silloin saatavaa ei saa enää periä. Poikkeuksena on kuitenkin, jos velallinen ei esitä kiistämiselle syytä tai esittää syyn, jolla ei vaikutusta maksuvelvollisuuteen. (Perintälaki 513/1999, 4§.) Tällainen syy voisi olla, esimerkiksi viivästyskoron periminen. Tämä ei käy sillä lain mukaan velkojalla on oikeus periä erääntyneestä saatavasta viivästyskorkoa. Kiistämisen jälkeen velan perintää tulisi jatkaa oikeudellisin keinoin eli summaarisella haastehakemuksella käräjäoikeudessa.

Mikäli asiakas ilmoittaa kiistävänsä saatavan kertomatta syytä, olisi hyvä varmentaa asiakkaalta kiistämisen syy. Mikäli tällaista ei asiakkaalta tule, voisi perinnän jatkaminen olla sallittua.

Riitaisia saatavia ei myöskään saa periä asiakkaalta. Asiakkaan riitautettua saatava tai osa siitä, tulee perintää jatkaa oikeudellisin keinoin. Tässäkin asiakkaan tulee antaa syy, joka vaikuttaa maksuvelvollisuuteen. Asiakkaan reklamoidessa saatava useamman kerran samasta syystä tai syystä, joka on jo katsottu kertaalleen ratkaistu, tulisi perintä katsoa riitautetuksi tai kiistetyksi. Näissä tapauksissa perintää tulisi myös jatkaa oikeudellisin keinoin.

5 Perinnästä aiheutuvat kulut ja maksujen kohdistus

5.1 Viivästyskorko

Velkojalla on oikeus periä vuotuista viivästyskorkoa, jota säädellään korkolaissa (633/1982). Korkolain (633/1982) 4 a § käsittelee viivästyskorkoa kaupallisissa sopimuksissa eli yritysten välisissä sopimuksissa. Pykälän mukaan vuotuinen viivästyskorko saa olla 8 % korkeampi kuin korkolain (633/1982) 12 § pykälässä on mainittu viitekorko. Viitekorko tarkistetaan puolivuositain ja ajanjaksolle 1.1. – 1.6.2024 viitekorko on 4,5 %. Viivästyskorko kaupallisissa sopimuksissa on siis tällä hetkellä 12,5 %. Suomen pankki julkaisee aina ajanjaksoa koskevan viitekoron ja Suomen pankin sivuilta voi tarkistaa ajankohtaisen viitekoron sekä viivästyskoron määrän.

Viivästyskorkoa on maksettava eräpäivästä lähtien, mikäli eräpäivästä on sovittu (korkolaki 633/1982, 5 §). Mikäli eräpäivästä ei ole sovittu erikseen, voidaan viivästyskorkoa periä 30 päivän jälkeen sovitusta maksupäivästä tai laskun lähettämisestä. Kuitenkaan velalliselta ei saa periä viivästyskorkoa, jos velalliselle ei ole lähetetty laskua tai vaatimusta maksusta (korkolaki 633/1982, 6 §).

Yrityksiltä voi periä myös suurempaa viivästyskorkoa, mikäli yritykset ovat keskenään sopineet asiasta. Viivästyskorko voi olla myös pienempi kuin lain mukaan, eikä yrityksiltä ole pakko periä viivästyskorkoa ollenkaan.

Mikäli eräpäivästä on sovittu, tulee velallisen maksaa viivästyskorkoa eräpäivästä lähtien (korkolaki 633/1982, 5§). Kun eräpäivästä ei ole sovittu, voidaan periä 30 päivää laskun lähetyksestä tai sovitusta maksupäivästä. Ehtona on kuitenkin, että velallinen on saanut laskun. (korkolaki 633/1982, 6§.)

5.2 Perintäkulut

Perintäkulujen suuruuteen vaikuttaa, mikä perintätoimi on kyseessä, saatavan pääoma ja velkojan käyttämä aika. Velkoja ei saa kuitenkaan periä kohtuuttomia kuluja. Perintälain (513/1999) 10§ myös velvoittaa velallista maksamaan aiheelliset kulut perintää tekevälle yritykselle. Perintälaissa määritetään erikseen vapaaehtoisessa perinnässä käytettäviä enimmäiskuluja eri perintätoimille. Kaikissa perintätoimissa tulee kuitenkin huomata, että perintäkulut eivät saa ylittää lain määrittämiä kokonaiskulukattoja. Kulukatot katsotaan saatavan pääoman mukaan. Yrityisperinnän kulukatot on havainnollistettu taulukossa 4. Kulukatot ovat perintälain (513/1999) 10 e§ mukaiset.

Pääoma	Lain sallimat enimmäiskulut
Enintään 500 euroa	250 Euroa
Yli 500 euroa, alle 2500 euroa	470 Euroa
Yli 2500 euroa, alle 10 000 euroa	550 Euroa
Yli 10 000 euroa	620 Euroa

Taulukko 4 Perinnän enimmäiskulut

Velalliselta voidaan periä perintäkuluja perintätoimista, jos nämä toimet ovat tapahtuneet ennen velallisen maksusuoritusta. Mikäli perintätoimi ja maksusuoritus tapahtuvat samana päivänä, velkoja on silti oikeutettu perimään kuluja. Tätä käsittelee myös aluehallintoviraston päätös diaarinumerolla ESAVI/7032/05.11.11/2014. Päätöksessä käsiteltiin perintäkulojen aiheellisuutta tilanteessa, jossa velallinen oli maksanut velan samana päivänä, jona velkoja oli lähettänyt maksuvaatimuksen. Kulut katsottiin päätöksessä olleen aiheellisia, koska velkoja oli ehtinyt tekemään perintätoimen ennen maksua, mistä aiheutuu velalliselle kuluja.

5.3 Suorituksen kohdistus

Perintälain (513/1999) 11.a§ käsittelee varojen kohdistus järjestystä. Varat tulee ensin kohdistaa korolle, jonka jälkeen ne täytyy kohdistaa pääomalle. Laki määrää kuluttajien perinnässä, että perintäkuluille kohdistus tulee tapahtua vasta koron ja pääomaan maksun jälkeen. Yrityksille ei ole määritetty tällaista, joten velkoja voi kohdistaa maksun ensin kuluille ja sen jälkeen vasta korolle ja pääomalle.

Velallinen voi maksaa perittävästä saatavasta liikaa, jolloin velkojan tulee ilmoittaa tästä velalliselle. Velkoja saa palauttaessaan periä palautuksesta todelliset kulut tai kohdistaa liikasuorituksen toiseen saatavaan. Kohdistuksessa on edellytyksenä, että kohdistus tapahtuu saman velkojan saatavaan. Tämä edellytys koskee siis vain ammatillisesti perintää harjoittavia, joilla hoitavat toimeksiantoina useamman eri velkojan velkoja samalta velalliselta. (Wilman 2019, 265.)

6 Saatavan vanhentuminen ja vanhentumisen katkaiseminen

6.1 Velan vanhentuminen

Velan vanheneminen on käsite, joka liittyy velallisen maksuvelvollisuuden päättymiseen tietyn ajanjakson jälkeen. Velan vanhentumisella on merkittävä merkitys sekä velkojaan että velalliselle. Velkojalle on erityisen tärkeää, että hän ei päästä velkaa vanhenemaan liian aikaisin ja velalliselle on tärkeää olla tietoinen, että vanhentunutta velkaa saa enää periä. Velan vanhentumiselle ja vanhentumisen katkaisemiseksi sovelletaan lakia velan vanhentumisesta (728/2003). Laki ei ole yleislaki, joten sitä ei sovelleta 1.1§ mukaan:

- 1) veroon, julkiseen maksuun tai muuhun rahasaamiseen, joka saadaan periä ulosototoimin ilman tuomiota tai päätöstä;*
- 2) sakkoon, menettämisseuraamukseen tai muuhun rikosoikeudelliseen seuraamukseen taikka uhkasakkoon tai teettämis- tai keskeyttämishintaan;*
- 3) eläke- tai sosiaalilainsäädännön nojalla, lakisääteisen vakuutuksen perusteella tai julkisista varoista suoritettavaan eläkkeeseen, korvaukseen, tukeen tai muuhun etuuteen; eikä*
- 4) lapsen elatuksesta annetussa laissa (704/1975) tarkoitettuun elatusapuun taikka kunnan takautumissaatavaan, joka perustuu elatusvalan (671/1998) nojalla lapselle suoritettavaan elatusuuteen.”*

6.2 Velan vanhenemisen katkaiseminen

Velan vanhentumisen katkeaminen on tärkeä käsite velkojalle sekä velalliselle. Vanhentumisen katkeamisella tarkoitetaan keinoja, joilla velkoja voi laillisesti aloittaa velan vanhentumisen alusta, kunnes velka vanhenee lopullisesti. Vanhentumisen katkaisemisesta on hyvä olla perillä, jotta saatavien perintää ei tarvitse lopettaa liian aikaisin. Vanhenemisen katkaisussa pitää olla kuitenkin tarkka ja tarvittaessa se täytyy, pystyä todistamaan, joten käydään läpi lain ja käytännön esimerkkejä oikein tehdystä vanhenemisen katkaisemisesta.

Kaupalliseen sopimukseen perustuva velka vanhenee kolmessa vuodessa, ellei vanhentumista katkaista. Vanhentumisen katkaisun jälkeen kolmen vuoden vanhentumisaika alkaa alusta, kunnes velka vanhenee lopullisesti 20 vuoden päästä eräpäivästä. Poikkeuksena on, jos saatavalle on haettu käräjäoikeudesta tuomio, tulee saatava vanhentumaan 15 vuoden päästä tuomiosta ellei 20 vuotta tule ennen sitä täyteen. Velan vanhentumisen katkeamiselle on laki velan vanhentumisen (728/2003) mukaan 3 eri tapaa:

1) osapuolet sopivat maksujen järjestelystä, vakuudesta tai muusta velan ehtojen muutoksesta taikka siitä, että vanhentuminen on katkaistu;

2) velallinen suorittaa velkaa tai muutoin tunnustaa velan velkojalle; tai

3) velkoja vaatii velalliselta suoritusta tai muutoin muistuttaa velallista velasta.”

6.2.1 Oikeuden päätös velan vanhenemisesta

Velan vanhentumisen katkaisemista on käsitelty myös oikeudessa. Kyseessä on ollut kaksi tapaus, jossa velan vanhentuminen on katkaistu perintäkirjeellä. Tapauksissa ei ole ollut erimielisyyttä siitä, että pelkkä perintäkirje ei katkaise velan vanhentumista tai siitä, että kirjettä ei olisi lähetetty asianmukaisesti velalliselle. Oikeudenkäynnissä on arvioitu, onko velkojalla ollut riittävästi näyttöä siitä, että velallinen on todella saanut kirjeen. Vaikka velkojalla olisi ollut osoitetiedot ja dokumentit laskun lähetyksestä, ne eivät välttämättä ole riittäneet todistamaan yhden kirjeen perusteella, että velallinen on saanut tiedon velasta. (KKO 2015:28.)

Toisessa tapauksessa velkoja oli lähettänyt velalliselle kaksi kirjettä ennen velan vanhenemista, mikä viittasi siihen, että velallinen oli todennäköisesti saanut tiedon velasta, ja siten velan vanheneminen oli katkaistu. (KKO 2015:29.)

Vaikka yksi kirje voi riittää katkaisemaan velan vanhenemisen, on suositeltavaa lähettää velalliselle vähintään kaksi kirjettä kolmen vuoden sisällä. Tällöin näyttövastuu velan oikeellisesta muistuttamisesta vanhentumisen katkeamisesta siirtyy velkojalta velalliselle.

7 Yhteenveto

Opinnäytetyön ensisijainen tavoite oli laatia yritysperintäopas tilitoimisto X:lle, jonka avulla tilitoimisto kykenee itse toteuttamaan perintää ja hakemaan tietoa ongelmia tilanteisiin. Toissijaisena tavoitteena oli omaksua uutta tietoa yritysperinnästä ja sen prosessista. Tavoitteisiin on päästy kaikilta osin. Yritysperintäopas osoittautui erityisen ajankohtaiseksi nykyisessä maailmantilanteessa, jossa maksukyvyttömyys on lisääntynyt ja maksuvaikeudet ovat yleistyneet.

Ennen oppaan laatimista tutkittiin velan syntyä, asiakassuhteita ja perintään liittyviä lakisääteisiä määräyksiä. Tämän jälkeen keskityttiin yritysperintään lain ja oikeuskäytännön mukaisesti, mukaan lukien kustannukset ja velan vanhentuminen. Näiden pohjalta laadittiin opas. Oppaan avulla tilitoimisto kykenee suorittamaan perintätoimenpiteitä itsenäisesti.

Mahdolliset jatkotutkimusaiheet voisivat liittyä perinnän ulkoistamiseen. Mitä tulisi ottaa huomioon valitessaan perintätoimiston, joka hoitaa toimeksiantona ammattimaisesti perintää. Tutkimuksessa voisi tutkia miten perintätoimistoja kilpailutetaan ja miten valita omiin tarpeisiin parhaiten soveltuvan perintätoimiston. Toisena aiheena mahdollinen jatkotutkimus olisi perintäluvan hankkiminen. Tässä jatkotutkimuksessa voitaisiin tutkia, mitä asioita yrityksen tulee ottaa huomioon perintäluvan saamiselle sekä miten perintää tulisi hoitaa, jotta lupaa ei menettäisi.

Opinnäytetyön prosessi oli opettavainen monella tavalla. Vaikka olenkin työskennellyt aiemmin ammattimaisesti perintää harjoittavan tahon parissa, oppaan laatiminen avasi uusia näkökulmia perintäprosessiin. Aiemmin hankittu käytännön kokemus perinnästä antoi hyvän lähtökohdan työlle, mutta opinnäytetyön aikana sain syvempää ymmärrystä perinnän monimutkaisista kysymyksistä ja niiden ratkaisemisesta. Opinnäytetyön kautta sain myös tilaisuuden tutustua tarkemmin erilaisiin lainpykäliin ja niiden soveltamiseen käytännössä. Tämä auttoi minua hahmottamaan paremmin, miten lainsäädäntö vaikuttaa perinnän eri vaiheisiin ja mitä seurauksia erilaisilla päätöksillä voi olla. Näin ollen opinnäytetyöprosessi ei ainoastaan vahvistanut olemassa olevaa osaamistani, vaan laajensi myös näkökulmiani ja syvensi ymmärrystäni perintäalasta.

Lähteet

- Aluehallintovirasto, perinnän päätösluonnokset 2015. Perintäkulujen aiheellisuus, perintäkulujen tarpeellisuus 2015. Viitattu 9.11.2023. Saatavissa. <https://avi.fi/paatos-lyhennemat/perinta>
- Edilex.a Korkeimman oikeuden päätös. Diaarinumero S2012/789. Viitattu 13.11.2023. Saatavissa. <https://www.edilex.fi/kko/ennakkopaatokset/20150028>
- Edilex b Korkeimman oikeuden päätös. Diaarinumero S2013/890. Viitattu 13.11.2023. Saatavissa. <https://www.edilex.fi/kko/ennakkopaatokset/20150029>
- Intrum, Maksuviivetutkimus Q1/2024. Viitattu 19.5.2024. Saatavissa <https://www.intrum.fi/fi/yrityksille/raportit-ja-analyysit/raportit/maksuviivetutkimus-q12024/>
- Järvensivu P, Kaivanto K & Kyläkallio K 2021. Yrityksen asiakirja- ja sopimusopas.
- Kontioperintä, konkurssia. Viitattu 6.5.2024. Saatavissa. <https://www.kontiope-rinta.fi/konkurssi>
- Korkolaki 633/1982. Viitattu 10.10.2023. Saatavissa. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1982/19820633>
- Kostamo P, Airaksinen T & Vilkkä H 2022. Kirjoita itsesi asiantuntijaksi: opas toiminnalliseen oppimiseen. Art House Oy.
- Laki perintätoiminnan luvanvaraisuudesta 517/1999. Viitattu 20.4.2024. Saatavissa. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1999/19990517>
- Laki saatavien perinnästä 513/1999. Viitattu 28.4.2023. Saatavissa. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990513>
- Laki velan vanhentumisesta 728/2003. Viitattu 28.4.2023. Saatavissa <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030728#V3>
- Lehtonen Y, Mökkönen K, Töyrylä H, Seulu M R & Tammenkoski R. 2021. Perintä ja luotonhallinta. Sanoma pro.
- Perintäalan yritysperinnän käytännönsäännöt. Suomen perimistöimistöjenliitto ry, Viitattu 15.5.2024. Saatavissa.

https://www.suomenperimistoimistojenliitto.fi/wpcontent/uploads/2019/08/perinta%CC%88alan_yrityspe-rinna%CC%88n_ka%CC%88yta%CC%88nnesa%CC%88a%CC%88nnot_21.5.2019.pdf

Suomen Pankki, Suomen talouden väliennuste – maaliskuu 2024. Viitattu 12.5.2024
Saatavissa. <https://www.eurojatalous.fi/fi/2024/artikkelit/tukevasta-taantumasta-kohtikasvua/>

Tilastokeskus, Konkursseja eniten 25 vuoteen. Viitattu 19.5.2023. Saatavissa.
<https://stat.fi/uutinen/konkursseja-eniten-25-vuoteen>

Willman P 2019. Saatavien perintä. Edita Publishing Oy.

YRITYSPERINTÄOPAS

Vapaaehtoinen perintä

Johdanto

Tämä opas on tehty vain yrityspennän näkökulmasta ja päähuomio on vapaaehtoisessa pennässä.

Mitä perintä on?

Perintä on maksuprosessin vaihe, jossa pyritään saamaan velallinen maksamaan erääntynyt saatava velkojalle. Suomessa perintä jaetaan kahteen osaan vapaaehtoiseen ja oikeudelliseen perintään. Vapaaehtoisessa pennässä pyritään saamaan oma-aloitteisesti velallinen maksamaan velkojalle erääntynyt saatava. Vapaaehtoista perintää säätelee Suomessa laki saatavien pennästä. Vapaaehtoinen perintä alkaa saatavan synnystä oikeudellisen pennän alkuun asti. Oikeudellista perintää on kaikki viranomaistoimin tehdyt perintätoimet eli käräjäoikeusmenettelyt sekä ulosotto.

Saatavan syntyminen

Saatava syntyy, kun tuote tai palvelu on myyty laskulla toiselle osapuolelle. Perintätoimen tarve tulee, kun toinen osapuoli jättää velvollisuutensa eli maksun suorittamatta.

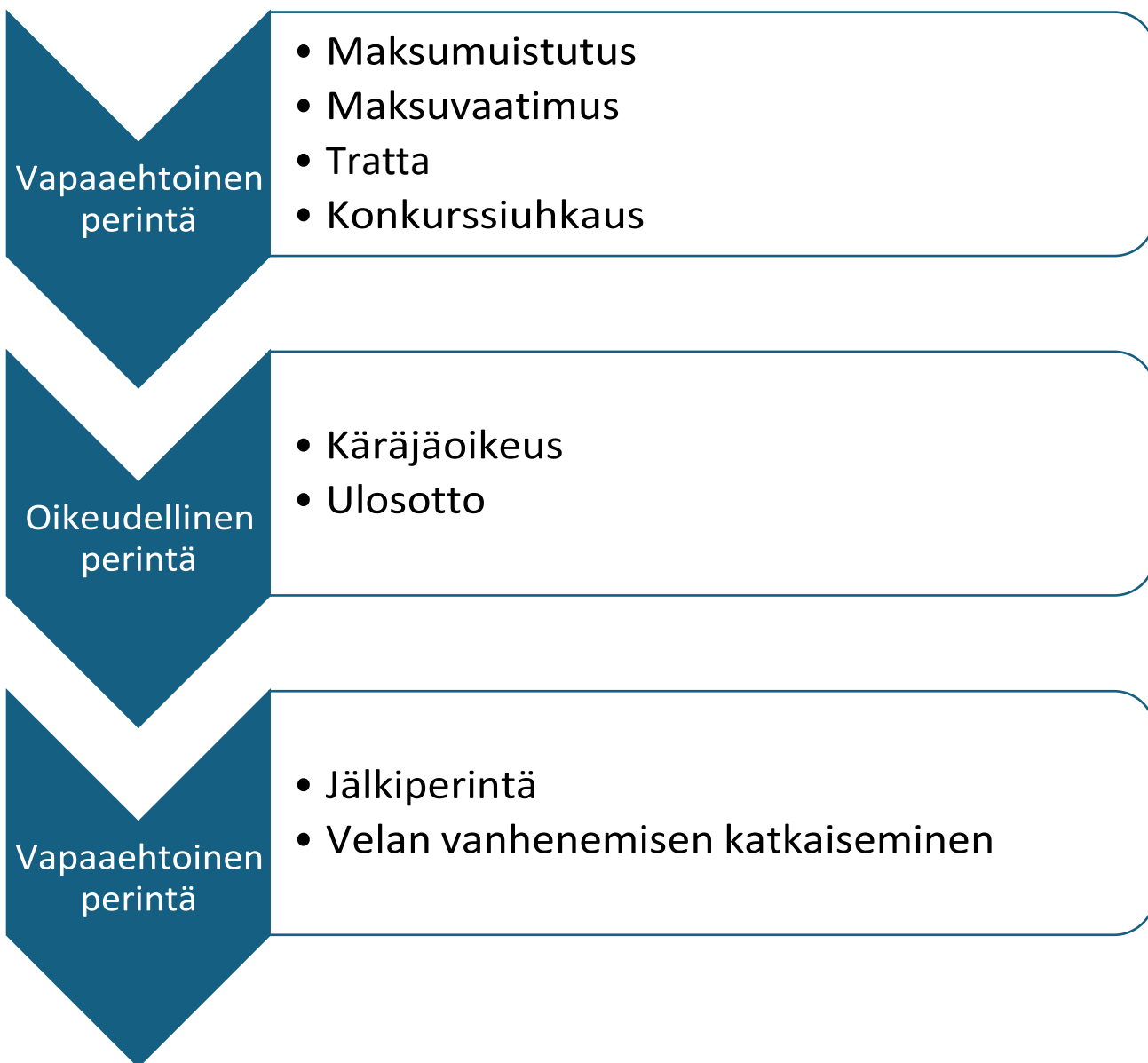
Yrityspennä

Yrityspennä käsittelee perintätoimenpiteet, joita tehdään elinkeinoharjoittajille eli käytännössä kaikille toimijoille, joilla on Y-tunnus. Henkilöyhtiöissä yrityspennäkeinoja saa tehdä, jos velka on otettu Y-tunnuksen alle eikä henkilötunnuksen alle. Yrityspennän toteuttaminen on vapaampaa kuin kuluttajapennä, koska sitä ei ole säädelty laissa yhtä tarkasti.

Pennän harjoittaminen

Pennän harjoittamista säätelee Suomessa laki perintätoiminnan luvanvaraisuudesta. Perintätoiminnan harjoittamiselle tarvitsee luvan aluehallintovirastolta. Lupaa tarvitsee, jos perintää tekee toimeksiantona. Lupaa ei kuitenkaan tarvitse, jos perintää harjoittaa satunnaisesti. Aluehallintovirasto valvoo kaikkia ammattimaisia pennän harjoittajia eli perintäluvan omaavia yrityksiä. Ammattimaisen ja ei-ammattimaisen pennän harjoittamisella on eroavaisuuksia, sillä ei-ammattimaista perintää harjoittava ei saa käyttää kaikkia mahdollisia perintäkeinoja.

Yrityspirintäprosessi

Maksumuistutus

Yrityspirinnässä maksumuistutusta saa käyttää ammattimaiset ja ei-ammattimaiset perinnän harjoittajat. Yrityksille maksumuistutuksen saa lähettää heti saatavan eräännyttyä. Maksumuistutuksesta saa periä 12 euron kulun. Toisesta

maksumuistutuksesta saa vaatia kuluja, kun edellisen maksumuistutuksen tai maksuvaatimuksen lähetyksestä on kulunut vähintään 10 päivää.

Maksuvaatimus

Maksuvaatimusta saa käyttää vasta maksumuistutuksen jälkeen. Maksuvaatimus on keino, jota saa käyttää vain ammattimaista perintää harjoittava taho. Maksuvaatimuksen kulut menevät saatavan pääomaan mukaan. Toisesta maksuvaatimuksesta taas saa periä enintään puolet ensimmäisen maksuvaatimuksen kuluista. Alla olevassa taulukossa on eritelty maksuvaatimuskulut.

Pääoma	1. maksuvaatimus	2. maksuvaatimus
Enintään 500 euroa	50	25
yli 500 euroa ja enintään 2500 euroa	70	35
Yli 2500 euroa ja enintään 10 000 euroa	90	45
yli 10 000 euroa	110	55

Trattaperintä

Trattaperintä toiselta nimeltään julkisuusuhkainen maksuvaatimus on maksuvaatimuksesta tehokkaampi perintäkeino. Trattaa ei saa käyttää ollenkaan kuluttajien perinnässä, joten kyseessä on täysin yritysperinnässä käytettävä perintäkeino. Tratta luetaan maksuvaatimukseksi, joten sitä saa myös käyttää vain ammattimaista perintää harjoittava taho. Trattaperinnän tehokkuus perustuu velkojan oikeuteen protestoida tratta, jolloin trattakirjeen maksamatta jättämisestä menee tieto velallisyrittäjän luottotietoihin. Tämä heikentää yrityksen luottotietoluokitusta. Protestointi voidaan tehdä kahdella tavalla:

hiljaisena tai julkisena. Hiljainen protesti → trattamerkintä menee vain yrityksen luottotietoihin. Julkinen protesti → trattamerkintä menee luottotietojen lisäksi talousalan lehtiin.

Trattaa saa käyttää vain erääntyneeseen sekä riidattomaan saatavaan. Riitaisen tratan protestista voi joutua korvausvastuuseen. Ennen tratan lähettämistä on lähetettävä maksumuistutus, jossa tulee olla 10 päivää maksuaikaa ja maksuajan tulee olla erääntynyt. Tratan saa protestoida 14–60 päivän kuluessa trattakirjeen lähetyksestä. Tratan voi protestoida myös 60 päivän jälkeen, jos asiasta on sovittu velallisen kanssa.

Tratta on tehokkaampi sekä vaativampi keino kuin maksuvaatimus ja tratan protestointia varten tulee olla luottotietoyrityksen kanssa sopimus, joten lain sallimat trattakulut ovat isompia. Trattakulut menevät myös pääoman mukaan. Alla taulukko sallituista trattakuluista.

Pääoman suuruus	Suurin sallittu trattakulu
500 euroa tai alle	110 euroa
yli 500 euroa alle 2500 euroa	125 euroa
Yli 2500 euroa, alle 10 000 euroa	140 euroa
Yli 10 000 euroa	155 euroa

Konkurssiuhkaus

Konkurssiuhkaus on perintäkeino, jolla nimensä mukaisesti uhataan velallista konkurssilla, mikäli hän ei maksa velkaa annettuun määräaikaan mennessä. Konkursiuhkauksen jälkeen tulee olla valmis toteuttamaan konkurssihakemus tai uhkaus menettää tehonsa. Konkurssihakemuksesta saa veloittaa 100 € perintäkulun.

Oikeudellinen perintä

Oikeudellinen perintä käsittää saatavan käsittelyn tuomioistuimissa sekä ulosoton. Oikeudellinen perintä alkaa jättämällä haastehakemus käräjäoikeuteen, jossa saatavalle haetaan ulosottoperuste. Velkomusasioissa ulosottoperuste saadaan käräjäoikeuden yksipuolisella tuomiolla. Velkomusasiat toimitetaan summaarisella haastehakemuksella eli kevyemmällä hakemuksella, jonka jälkeen asiasta tulee

tuomio, ellei asiakas maksa tai riitautu asiaa. Ulosotto on ulosottoviranomaisen suorittamaa perintää. Saatavan saa siirtää ulosottoon ulosottoperusteen jälkeen. Ulosottoperuste saadaan käräjäoikeuden tuomion jälkeen.

Jälkiperintä

Jälkiperintää käytetään luottotappioksi merkittyjen saatavien perintään. Saatava ei olla saatu vapaaehtoisin tai oikeudellisin keinoin perittyä, jolloin saatavan perintää jatketaan pidemmällä aikavälillä, kunnes velalliselta on saatu suoritus. Jälkiperinässä yleensä muistutellaan asiakasta velasta, jotta velka ei pääse vanhenemaan.

Maksusopimus

Yritysten rahavirta on jatkuvaa, joten maksusopimusaikataulut voivat olla tiukkoja. Tiukempi maksutahti sitoo yritystä paremmin sovittuun maksuaikatauluun. Maksusopimuksia voi tehdä jokainen perintää harjoittava taho. Maksusopimuskulun määrään vaikuttaa pääoman lisäksi myös maksuerien määrä. Alla on taulukko lain sallimista enimmäiskuluista maksusopimuksia koskien.

Pääoman suuruus ja erien määrä	Suurin sallittu maksusopimuskulu
500 euroa tai alle 4 erää	30 euroa
yli 500 euroa alle 2500 euroa. Yli neljä erää	45 Euroa
Yli 2500 euroa, alle 10 000 euroa. Yli neljä erää	60 Euroa
Yli 10 000 euroa. Yli neljä erää	75 Euroa

Maksuajanpidennys sekä akordi

Maksusopimuksen lisäksi yrityksen kanssa voidaan tehdä maksuajanpidennys tai akordi. Perintälain mukaan maksuajanpidennyksestä saa ottaa kulun ainoastaan, jos maksuajanpidennys on vähintään 14 vuorokautta. Enimmäiskulu maksuajanpidennyksestä on 10 euroa. Akordi tarkoittaa velan anteeksiantoa joko kokonaan tai osittain. Akordia kannattaa harkita vain tilanteessa, jossa velka on menossa

lopullisesti vanhaksi, yritys vaikuttaa konkurssikypsältä tai on olemassa muu seikka, joka vaarantaisi koko saatavan maksun. Akordi on hyvä tehdä asiakkaan kanssa kirjallisesti, jotta molemmilla osapuolilla on mustaa valkoisella sopimusehdoista. Akordi on hyvä viimeinen keino saada vähennettyjä tappiota, mutta se ei ole suositeltavaa kuin vasta viimeisenä perintäkeinona.

Viivästyskorko

Velkojalla on oikeus periä vuotuista viivästyskorkoa. Korkolain mukainen viivästyskorko saa olla 8 % korkeampi kuin korkolain 12 § mainittu viitekorko. Viitekorko tarkistetaan puolivuositain ja sen voi tarkistaa Suomen pankin sivuilta. 1.6.2024 asti viitekorko on 4,5 %, joten viivästyskorko on tällä hetkellä 12,5 %. Yritykset voivat sopia myös korkeammasta tai matalammasta viivästyskorosta. Viivästyskorkoa ei myöskään ole pakko periä ollenkaan.

Viivästyskoron perintä alkaa laskun eräännyttyä, mikäli laskun eräpäivästä ei ole sovittu, voidaan viivästyskoron perintä aloittaa 30 päivän sovitusta maksupäivästä tai laskun lähetyksestä.

Perintäkulujen kulukatot

Perintäkulujen suuruuteen vaikuttaa, mikä perintätoimi on kyseessä, saatavan pääoma ja velkojan käyttämä aika. Velkoja ei saa kuitenkaan periä kohtuuttomia kuluja. Kaikissa perintätoimissa tulee kuitenkin huomata, että perintäkulut eivät saa ylittää lain määrittämiä kokonaiskulukattoja. Alla olevassa taulukossa on esitetty lain mukaiset kulukatot

Pääoma	Lain sallimat enimmäiskulut
Enintään 500 euroa	250 Euroa
Yli 500 euroa, alle 2500 euroa	470 Euroa
Yli 2500 euroa, alle 10 000 euroa	550 Euroa
Yli 10 000 euroa	620 Euroa

Velalliselta voidaan periä perintäkuluja perintätoimista, jos nämä toimet ovat tapahtuneet ennen velallisen maksusuoritusta. Mikäli perintätoimi ja maksusuoritus tapahtuvat samana päivänä, velkoja on silti oikeutettu perimään kuluja.

Suoritusten kohdistus

Varat tulee ensin kohdistaa korolle, jonka jälkeen ne täytyy kohdistaa pääomalle. Yritysten kulujen kohdistusjärjestyksestä ei säädetä mitään laissa, joten yritysten suoritukset voidaan kohdistaa myös ennen viivästyskorkoa ja pääomaa.

Velallinen voi maksaa perittävistä saatavasta liikaa, jolloin velkojan tulee ilmoittaa tästä velalliselle. Velkoja saa palauttaessaan periä palautuksesta todelliset kulut tai kohdistaa liिकासuorituksen toiseen saatavaan. Kohdistuksessa on edellytyksenä, että kohdistus tapahtuu saman velkojan saatavaan. Tämä edellytys koskee siis vain ammatillisesti perintää harjoittavia, joilla hoitavat toimeksiantoina useamman eri velkojan velkoja samalta velalliselta.

Velan vanhentuminen

Velan vanheneminen on käsite, joka liittyy velallisen maksuvelvollisuuden päättymiseen tietyn ajanjakson jälkeen. Velan vanhentumisella on merkittävä merkitys sekä velkojaan, että velalliselle. Velkojalle on erityisen tärkeää, että hän ei päästä velkaa vanhenemaan liian aikaisin ja velalliselle on tärkeää olla tietoinen, että vanhentunutta velkaa saa enää periä. Velan vanhentumiseen sovelletaan lakia velan vanhentumisesta.

Velan vanhentumisen katkaiseminen

Vanhentumisen katkeamisella tarkoitetaan keinoja, joilla velkoja voi laillisesti aloittaa velan vanhentumisen alusta, kunnes velka vanhenee lopullisesti. Kaupalliseen sopimukseen perustuva velka vanhenee kolmessa vuodessa, ellei vanhentumista katkaista.

Vanhentumisen katkaisun jälkeen kolmen vuoden vanhentumisaika alkaa alusta, kunnes velka vanhenee lopullisesti 20 vuoden päästä eräpäivästä. Poikkeuksena on, jos saatavalle on haettu käräjäoikeudesta tuomio, tulee saatava vanhentumaan 15 vuoden päästä tuomiosta ellei 20 vuotta tule ennen sitä täyteen.

Vanhentumisen voi katkaista lain mukaan 3 eri tavalla:

- 1) osapuolet sopivat maksujen järjestelystä, vakuudesta tai muusta velan ehtojen muutoksesta taikka siitä, että vanhentuminen on katkaistu;
- 2) velallinen suorittaa velkaa tai muutoin tunnustaa velan velkojalle; tai

3) velkoja vaatii velalliselta suoritusta tai muutoin muistuttaa velallista velasta.”

Lain mukaan yksi kirje kolmessa vuodessa riittää katkaisemaan velan vanhentumisen. Tätä on myös käsitelty korkeimmassa oikeudessa, jonka päätöksen perusteella on suositeltavaa lähettää velalliselle vähintään kaksi kirjettä kolmen vuoden sisällä. Tällöin näyttövastuu velan oikeellisesta muistuttamisesta vanhentumisen katkeamisesta siirtyy velkojalta velalliselle.

Hyvä perintätapa

Hyvä perintätapa tarkoittaa, ettei perintää saa toteuttaa sopimattomalla tavalla esimerkiksi maksuhäiriöllä uhkailemalla. Hyvään perintätavan mukaisesti tulee myös tarjota asiakkaalle mahdollisuutta maksusopimukselle sekä jättää perimättä vanhentunutta velkaa tai lakannutta velkaa.

Yritysmuodot ja velkavastuut

Perintäneuvotteluissa kannattaa muistaa yritysmuotojen velkavastuut. Velkavastuiden mukaan perintäaikatauluissa voi antaa enemmän joustoa.

Yritysmuoto	Toiminimi	Osakeyhtiö	Avoin yhtiö	Kommandiittiyhtiö	Osuuskunta
Taloudellinen vastuu	Yrittäjä vastaa veloista ja sitoumuksista henkilökohtaisella omaisuudella.	Yrittäjän vastuu rajoittuu sijoitettuun pääomaan.	Vastuunalaiset yhtiömiehet vastaavat veloista ja sitoumuksista henkilökohtaisella omaisuudella.	Vastuunalaiset yhtiömiehet vastaavat yrityksestä henkilökohtaisella omaisuudellaan. Äänettömän yhtiömiehen vastuu rajoittuu sijoitettuun pääomaan.	Osuuskunnan jäsenten vastuu rajoittuu maksettuihin osuusmaksuihin, ellei säännöissä ole määrätty toisin.

(Kontiooperintä)

Reklamaatio

Velallisen esittäessä reklamaatio, tulee perintä keskeyttää ja selvittää reklamaatio. Reklamaatio tulee selvittää nopeasti, jonka jälkeen saatavan perintää voidaan jatkaa. Mikäli perintä katsotaan aiheettomaksi, tulee perintä lopettaa. Jos asiakas reklamoi useamman kerran samasta velasta tai samasta aiheesta tulee saatava katsoa riittäiseksi, jolloin velan perintää tulee jatkaa oikeusteitse.

Riitauttaminen

Riitaista saatavaa ei saa missään tapauksessa periä vaan perintää tulee jatkaa oikeusteitse.

Kiistäminen

Velallisella on oikeus kiistää saatava, jolloin perintää jatketaan oikeusteitse. Kiistämistä varten velallisen tulee antaa syy, joka vaikuttaa maksuvelvollisuuteen. Esimerkiksi viivästyskoron perintä ei ole hyväksytty syy, koska velkojalla on aina oikeus periä viivästyskorkoa. Mikäli velallinen kiistää saatavan ilman syytä, tulee syytä pyytää velalliselta ennen perinnän jatkamista.

Lähteet

22.4.1999/513 Laki saatavien perinnästä

517/1999 Laki Perintätoiminnan luvanvaraisuudesta

18.1.2013/30 Laki kaupallisten sopimusten maksuehdoista

728/2003 Laki velan vanhentumisesta

633/1982 Korkolaki

Aluehallintovirasto, perinnän päätöslyhennelmät. Perintäkulujen aiheellisuus, perintäkulujen tarpeellisuus 2015. <https://avi.fi/paatoslyhennelmat/perinta>

Järvensivu P, Kaivanto K & Kyläkallio K 2021. Yrityksen asiakirja- ja sopimusopas.

Kontio perintä, konkurssi <https://www.kontioperinta.fi/konkurssi>

Korkeimman oikeuden päätös. Diaarinumero S2012/789 <https://www.edilex.fi/kko/ennakkopaatokset>

Korkeimman oikeuden päätös. Diaarinumero S2013/890 <https://www.edilex.fi/kko/ennakkopaatokset>

Lehtonen Y, Mökkönen K, Töyrylä H, Seulu M R & Tammenkoski R. 2021. Perintä ja luotonhallinta. Sanoma pro.

Perintäalan yritysperinnän käytännönsäännöt <https://www.suomenperimistoimistojenliitto.fi>

Willman P, 2019. Saatavien perintä